

QORTI CIVILI (SEZZJONI TAL-FAMILJA)

**ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE**

Seduta tas-27 ta' Mejju, 2004

Citazzjoni Numru. 1263/2002

Lucia Attard

vs

George Attard

II-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 7 ta' Novembru 2002 a fol. 1 tal-process fejn gie premess:-

Illi l-attrici zzewget lill-konvenut fit-2 ta' Mejju 1986 gewwa l-Parrocca ta' Santu Kristu, Ghaxaq u dan kif jirrizulta mic-certifikat taz-zwieg anness u mmarkat bhala Dok. "A";

Illi l-kunsens tal-partijiet ghal dan iz-zwieg kien vizzjat peress li kien inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg

innifsu, jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi tal-hajja mizzewga;

Illi ghalhekk, l-imsemmi zwieg huwa null u bla effett għat-termini ta' **l-artikolu 19(1) (d) u/jew (f) ta' l-Att XXXVII ta' l-1975 li Jirregola z-Zwigijiet.**

Illi ghalhekk l-istess attrici talbet lil din l-Onorabbi Qorti sabiex:-

1. Tiddeciedi u tiddikjara li z-zwieg ikkuntrattat bejn l-attrici u l-konvenut fit-2 ta' Mejju 1986 huwa null u bla effett fil-Ligi u dan a tenur tal-**Kapitolu 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Bl-ispejjez kontra l-konvenut li hu minn issa ngunt biex jixhed in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol. 3 tal-process;

Rat il-lista ta' xhieda u d-dokumenti esebiti a fol. 4 tal-process;

Rat il-verbal tas-seduta ta' l-20 ta' Marzu 2003 fejn il-kawza giet differita għan-notifika tac-citazzjoni u affidavits attrici wara l-hinijiet legali;

Rat in-nota ta' l-attrici datata 02.04.2003 fejn permezz tagħha pprezentat l-affidavits tagħha stess u ta' ohtha Josephine Vella;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut a fol. 26 fejn gie eccepit:

1. Illi inkwantu tallega li z-zwieg bejn il-kontendenti huwa null minhabba ragunijiet imputabbli lill-eccipjent, it-talbiex attrici huma nfondati fil-fatt u fil-ligi u għandhom jigu michuda bl-ispejjez.

2. Illi m'huiwex veru li l-kunsens ta' l-eccipjent kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha.

3. Illi lanqas ma huwa veru li l-kunsens ta' l-eccipjent inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu, jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenziali tal-hajja mizzewga.

4. L-eccipjent jaqbel li z-zwieg tieghu ma' l-attrici huwa null imma mhux bi htija tieghu izda minhabba ragunijiet imputabqli unikament lill-attrici stess, kif għandu jirrizulta waqt it-trattazzjoni tal-kawza.

5. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda tal-konvenuti a fol. 27 tal-process;

Rat il-verbali tas-seduta tal-21 ta' Mejju 2003 fejn ingħata digriet ta' l-affidavit tal-konvenut b'terminu ta' hamsin (50) jum;

Rat in-nota tal-konvenut datata 29 ta' Settembru 2003 li permezz tagħha pprezenta l-affidavit tieghu stess;

Rat il-verbal tas-seduta tal-15 ta' Ottubru 2001 fejn il-kawza giet differita għas-sentenza għas-27 ta' Mejju 2004;

Rat id-dokumenti esebiti;

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

i) PRINCIPJI LEGALI.

Illi l-attrici tissottometti li z-zwieg bejnha u bejn il-konvenut għandu jigi dikjarat null *inter alia* abbazi ta' l-artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255 li jghid:-

“(d) jekk il-kunsens ta’ xi wahda mill-partijiet ikun vizzjat b’difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenziali

tagħha, jew b'anomalija psikologika serja li tagħmilha mpossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet esenzjali taz-zwieg".

Illi dwar dan is-sub-artikolu din il-Qorti kif presjeduta diga' kellha okkazjoni tezaminah, u għalhekk tagħmel referenza għas-sentenza "**Joseph Borg vs Maria Nicolina Cutajar** **gia` Borg**" (Cit. Nru. 1564/97/RCP – deciza fil-21 ta' Ottubru 1999) u ghall-principji hemm enuncjati.

Illi fis-sentenza "**Kevin Spiteri vs Avukat Dr Renzo Porella Flores et noe**" (Cit. Nru. 2443/97/RCP – deciza 18 ta' Jannar 2000) il-Qorti għamlet referenza ghall-espozizzjoni ta' **Viladrich**:-

"Thus, there is grave lack of discretion of judgement when it is proven that a contracting party lacks intellectual and volitional maturity necessary to discern, in view of binding oneself in an irrevocable manner, the essential rights and duties of marriage, which are the object of mutual surrender and acceptance. The discretion of judgement refers to that degree of maturity of comprehension and of will of the contracting parties which enables them to give and receive each other, through a juridical bond, in a unique community of life and love. This community is indissolubly faithful, ordered to the good of the spouses as well as to the procreation and education of the offspring" (**Viladrich, P.J., "Matrimonial Consent in Code of Canon Law Annotated."** (Montreal, 1993), p. 686).

Illi kwantu ghall-obbligazzjonijiet esenzjali taz-zwieg, din il-Qorti tifhem li, fin-nuqqas ta' definizzjoni jew indikazzjoni fil-**Kap. 255**, dawn l-obbligazzjonijiet esenzjali huma dawk li fis-socjeta` Maltija dejjem u nvarjabbilment gew ritenuti bhala l-obbligazzjonijiet esenzjali taz-zwieg. Dawn huma "*the obligation concerning the conjugal act or carnal union, as bodily union and basis of procreation; the obligation of the community of life and love as an expression of the union between man and woman, mutual well-being, which is inseparable from the provision of an environment conducive to the reception and education of children; and the obligation to receive and bring up*

children within the context of a conjugal community. It is important to remember that these essential obligations must be mutual, permanent, continuous, exclusive and irrevocable so that there would be incapacity if one of the contracting parties should be, due to a psychological cause, incapable of assuming these obligations with these essential characteristics” (Viladrich, P.J., op.cit., pg. 687).

Illi wkoll fis-sentenza “**Alexandra sive Sandra Farrugia vs Raymond Farrugia**” (P.A. (VGD) 10 ta’ Settembru 1997) inghad wkoll li:-

*“Kwantu għad-difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju – Art. 19 (1) (d) – biex ikun hemm nuqqas serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju jrid ikun hemm inkapacita’ psikika (mhux necessarjament anomalija psikologika fis-sens mediku psikjatriku) jew kostituzzjonali li wiehed jagħraf u jirrifletti, jew li jiddeciedi liberalment, fuq l-oggett tal-kunsens matrimonjali (“**Isabelle Zarb vs Stephen Attard**” – P.A. 21 ta’ Novembru 1995). Mhix għalhekk kwistjoni ta’ nkompatibilita’ ta’ karattru, jew ta’ decizjoni jew decizjonijiet zbaljati. Il-paragrafu (d) ikompli jitkellem dwar “anomalija psikologika serja li tagħmilha mpossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg”. Il-Qorti tosserva li l-ligi tagħna tirrikjedi mhux biss anomalija psikologika tkun wahda serja, izda li tkun tagħmilha mpossibbli mhux semplicement diffici, li wiehed jaqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg ossia jassumihom”.*

Illi għalhekk b'difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju l-legislatur ma riedx ifisser semplicement kwalsiasi stat ta’ mmaturita` li parti jew ohra fiz-zwieg tista’ tkun fiha filmument li jingħata l-kunsens reciproku (“**Nicholas Agius vs Rita Agius già Caruana**” – P.A. (VDG) tal-25 ta’ Mejju 1995.)

Illi kif inghad fis-sentenza “**Joseph Mizzi vs Pauline Mizzi**” (P.A. (RCP) l-1 ta’ Ottubru 2002) li kieku l-legislatur irrikjeda maturita` shiha u perfetta, ftit jew addirittura ebda zwieg ma kien ikun validu. In-nuqqas ta’ “*discretio judicii*”

hu kuncett guridiku ntrinsikament marbut mal-kapacita` ta' parti jew ohra fiz-zwieg li taghti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taz-zwieg. Kif jiispjega l-gurista **Colagiovanni** meta sostna li:-

“Il matrimonio, in quanto patto ossia “foedus” ..... richiede una capacita` intellettuale e volitiva al di sopra di ogni altro contratto che e` per lo meno rescindibile, in casi determinati dalla legge, richiede quindi una integrita` di mente e di liberta`, dato che ..... si tratta di assumersi una “servitus” per tutta la vita” (**Forum**, 1990, Vol. 1 part I, p. 72).

Illi pero`, kif għajnej nħad, b'immaturita` jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' għidżżejju d-dottrina u l-gurisprudenza *“non si riferiscono ad una piena e terminale maturità, non esigono nei nubenti una conoscenza perfetta ed esaustiva di ciò che comporta il matrimonio, non richiedono una preveggenza chiara ed assoluta di ciò che può comportare la vita coniugale, né un perfetto equilibrio volitivo-affettivo, né infine una conoscenza perfetta delle motivazioni della scelta matrimoniale. Ecco perché riesce più appropriato l’uso del termine discrezione di giudizio, che fa riferimento ad un certo discernimento ma non implica il raggiungimento di una maturità piena”* (**Pompedda, M.F., “Il Consenso Matrimoniale in Grochlewski” – Pompedda – Zagglia, “Il Matrimonio nel Nuovo Codice di Diritto Canonico”** (Padova, 1984), p. 46).

Illi kif gie affermat diversi drabi minn din il-Qorti, inkluz fis-sentenza **“Alessandra sive Sandra Mc Monagle qabel Mamo vs Mario Mamo”** (P.A. (VDG) 26 ta' Ottubru 2000) ikun hemm id-difett serju ta' diskrezzjoni ta' għidżżejju fis-sens ta' l-ewwel parti tal-paragrafu (**d**) imsemmi kemm-il darba jirrizulta li, *“fil-mument ta’ l-ghoti tal-kunsens matrimoniali, parti jew ohra tkun priva b'mod sostanziali, ossia gravi, minn dik il-fakolta` kritiko-estimativa jew kritiko-valutativa dwar l-oggett tal-kunsens taz-zwieg, jew minn dik il-maturita` affettiva li hija presuppost għal ghazla libera dwar l-imsemmi oggett. Id-difett serju ta' diskrezzjoni ta' għidżżejju, għalhekk, ma hux semplicement*

*nuqqas ta' hsieb, nuqqas ta' riflessjoni; anqas ma jfisser li wiehed jaghmel ghazliet jew jiehu decizjonijiet zbaljati – infatti decizjoni jew ghazla zbaljata hi perfettament kompatibbli ma' diskrezzjoni ta' gudizzju” (ara, “**Emanuel Camilleri vs Carmen Camilleri**”, P.A., 10 ta' Novembru 1995).*

Illi l-istess sentenza tkompli tghid “*Li parti fiz-zwieg ma tkunx fehmet sufficientement, fis-sens li ma tkunx hasbet bizzarejjed jew ma tkunx irriflettiet bizarrejjed fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenziali tal-hajja mizzewga, ma jammontax necessarjament ghal difett (serju) ta' diskrezzjoni ta' gudizzju (“Selina-Maria Vella Haber vs Joseph Gatt”, P.A., 15 ta' April 1996)*”.

Illi ghalhekk biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju kif ravvivat fl-**artikolu 19 (1) (d)** irid ikun hemm l-inkapacita` psikika (mhux necessarjament anomalija psikologika fis-sens mediku/psikjatriku) jew kostituzzjonal li wiehed jaghraf u jirrifletti, u li jiddeciedi liberament, fuq l-oggett tal-kunsens matrimonjali (ara f'dan is-sens, fost ohrajn, “**Jacqueline Cousin vs Bernard Simler**”, P.A., 3 ta' Gunju 1998; “**Roseanne Cassar vs Kenneth Cassar**”, P.A. 19 ta' Ottubru 1998; u “**Carmelo Grima vs Mary Andrews**”, P.A., 2 ta' Novembru 1998).

Illi proprju ghalhekk ukoll il-legislatur jirrikjedi li d-difett ta' diskrezzjoni irid ikun wiehed serju u l-anomalija psikologika tkun wahda serja.

Illi kif jispjega **Bersini**, id-diskrezzjoni ta' gudizzju tikkonsisti f'zewg elementi distinti izda konkorrenti w interdependent:

“La piena avvertenza e il deliberato consenso . . . . La piena avvertenza si riferisce alla sfera intellettiva, il deliberato consenso a quella volitiva. In altri termini, la discrezione di giudizio comprende la maturità di giudizio e la maturità affettiva . . . . La maturità di giudizio comporta una conoscenza critica proporzionata all' atto da compiere, agli obblighi essenziali da assumersi e ai

doveri coniugali che ne derivano proiettati nel futuro. La maturità affettiva comporta generalmente quella adeguata evoluzione degli istinti, degli affetti, dei sentimenti, della emotività che se sono turbati o inadeguati intaccano direttamente la volontà e possono privare della libera scelta interiore. Abbiamo così una mancanza di consenso libero (immaturità affettiva) e ponderato (immaturità di giudizio)" (Bersini, F., "Il Diritto Canonico Matrimoniale." (Torino, 1994), p. 97).

Illi l-istess awtur, imbagħad ikompli jispjega dwar kemm irid ikun serju d-difett ta' diskrezzjoni biex wieħed ikun jista' jghid li hemm id-difett fil-kunsens u l-konsegwenti nullita` taz-zwieg:-

"Se ci si chiede quale grado di discrezione di giudizio possa ritenersi proporzionato al matrimonio, rispondiamo anzitutto che, sia per la conoscenza intellettuva come per la deliberazione volitiva, dovrà essere maggiore di quello richiesto per peccare mortalmente e per stipulare gli altri contratti. Il motivo sta nel fatto che il consenso matrimoniale riguarda obbligazioni che si proiettano nel futuro ed è ordinato all'assunzione di uno stato di vita che incide su tutta l'esistenza con un contratto perpetuo e irriscendibile che comporta una serie di gravi obblighi ad esso inerenti. Per dare un valido consenso, non è sufficiente il grado di ragione col quale speculativamente uno sappia che cosa è il matrimonio; è necessaria la maturità di giudizio capace di ponderare in concreto i doveri e i diritti che uno deve assumersi per tutta la vita. In altri termini, è necessaria la discrezione non tanto per l'atto in se, al momento di emettere il consenso, quanto per gli impegni che da quell'atto derivano. Una discrezione che impegni per il futuro. Ovviamente si richiede una ponderazione degli impegni sostanziali del matrimonio e non di tutto il suo valore etico, religioso, sociale, giuridico ed economico, altrimenti ben pochi sarebbero in grado di emettere un valido consenso. Ogni volta che i contraenti abbiano raggiunto l'età prescritta dal legislatore per poter contrarre matrimonio, si presume che essi siano in possesso della debita discrezione di giudizio; tale presunzione, tuttavia, ammette prove in

contrario. Pertanto, qualora si possa dimostrate, per qualsiasi motivo, la capacita` intellettiva e volitiva sopra descritta sia gravamente alterata o addirittura mancante, si dovrà ritenere che il vincolo matrimoniale sia nullo per difetto di discrezione di giudizio” (ibid. pp. 97-98).

Illi hawnekk il-Qorti, pero`, tixtieq tippreciza li ghazla libera, kunsens hieles, ghar-rabta taz-zwieg mhux sinonimu mal-kuncett ta’ ghazla facli, u dan kif gja’ gie ndikat fis-sentenzi fuq kwotati, tant li nghad li:-

“... ... se il sogetto non e` in grado di superare [i] condizionamenti interiori, allora si dira` che la scelta di lui non e` stata libera; lo sara` invece qualora pur pressato da tali impulsi provenienti dal proprio psichismo, da un’ affettività non sufficientemente matura o anomala, e quindi anche di fronte a conflitti interiori, sara` stato capace di superarli, di dominarli razionalmente, di scegliere con autonomia ... ... In ogni caso, i nubenti debbono aver coscienza di assumere vere obbligazioni (e reciprocamente di concedere veri diritti) di creare cioe` col matrimonio un patto che vincola a un comportamento idoneo e adeguato alla specifica societa` coniugale, sia nei riguardi dell’ altra parte sia nei riguardi della prole” (Pompedda, M.F., “Incapacita` di Natura Psichica in Matrimonio Canonico: Fra Tradizione e Rinnovamento.” (Bologna, 1991), pp. 231, 233).

Illi kwantu għad-difett fil-kunsens dovut ghall-anomalija psikologika serja li tagħmilha mpossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg, il-ligi tagħna, bhad-dritt kanoniku (**Can. 1095 (3)**) tirrekjedi mhux semplici diffikulta` izda mpossibilita` li wieħed jaqdi ossia jassumi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg. Inkapacita` jew impossibilita` vera f’ dan il-kuntest hi ipotizzabbi biss fil-prezenza ta’ anomalija psikologika serja li, independentement minn kif wieħed jagħzel li jiddefiniha jew jiklassifikaha fil-kamp tal-psikjatrija jew tal-psikologija, tintakka sostanzjalment il-kapacita` “di intendere e/o di volere”. “L’incapacita` di assumere gli oneri essenziali della vita coniugale”, jghid il-**Bersini**, “rende la persona inabile al matrimonio, anche nell’ ipotesi

... ... che al momento di contrarre le nozze abbia avuto la discrezione di giudizio sufficiente per un valido consenso” (op. cit., p. 99).

Illi fl-ahharnett din il-Qorti tagħmel riferenza għal dak li nħad fis-sentenza fl-ismijiet “**Nathalie O'Toole vs Patrick O'Toole**” (P.A. (N.A.) 25 ta' Marzu 2002) fejn inghad li:-

“Il-kunsens moghti fiz-zwieg skond din l-istess gurisprudenza mħuwiex dak il-kunsens semplici rikjest fil-kuntratt in generali ghaliex il-kuntratt taz-zwieg huwa wieħed "sui generis" u ta' ordni pubbliku. Illi għalhekk il-partijiet f'kuntratt ta' zwieg mhux biss irid ikollhom il-kapacita' li jagħtu dak il-kunsens, izda li l-istess irid jigi mogħti bl-aktar mod liberu u xjenti għal dak kollu li tirrikjedi r-rabta taz-zwieg. Il-kuntratt taz-zwieg għandu jigi apprezzat mhux biss bl-ghajnejn oggettivi tal-ligi, izda jrid isib is-sinifikat tiegħu fir-relazzjonijiet ta' koppja u l-iskop ahhari taz-zwieg, cjoء li tnejn minn nies jagħtu lilhom nfushom lil xulxin ad eskluzjoni ta' kollox u kulhadd. Meta għalhekk għal xi raguni jew ohra dak il-kunsens ma jkunx gie mogħti bil-konoxxenza shiha ta' dak li jgħib mieghu z-zwieg, allura jinholoq dubju kemm dak il-kuntratt matrimonjali huwa wieħed validu”.

Illi kif inghad fis-sentenza “**Al Chahid vs Mary Spiteri**” (P.A. (RCP) 5 ta' Gunju 2002) inoltre l-kunsens irid ikun wieħed tali li permezz tiegħu l-parti li tesprimih trid tkun konxja ta' l-obbligli, id-dmirijiet u r-responsabbiltajiet li ggib magħha l-hajja mizzewga bħalma huma l-elementi ta'unjoni permanenti, esklussiva w irrevokabbli.

Illi dawn il-principji kollha gew kkonfermati f'diversi sentenzi mogħtija minn din il-Qorti nkluzi “**Maria Rita Calleja vs Mohamed Ben Mohamed Khemiri**” (P.A. (RCP) 17 ta' Frar 2000); “**Nicolai Balzan vs Simone Cremona**” (P.A. (RCP) 9 ta' Marzu 2000); “**Ousama Sadalah vs Doris Tanti**” (P.A. (RCP) 4 ta' April 2000); “**Josephine Gabriel vs Dr. Georg Sapiano et nomine**” (P.A. (RCP) 8 ta' Novembru 2000); “**Josette Lungaro mart Jesmond Lauro vs Jesmond Lauro**” (P.A. (RCP)

I-1 ta' Frar 2001); “**Mazen Dadouch vs Maria Dadouch xebba Galea**” (P.A. (RCP) 22 ta' Marzu 2002); “**Albert Grech vs Josette Grech**” (P.A. (RCP) 30 ta' April 2002); “**Marco Tanti vs Catherine Azzopardi**” (P.A. (RCP) 30 ta' Mejju 2002); u “**Giulio Farrugia vs Raquel Anne Farrugia**” (P.A. (RCP) 29 ta' Mejju 2002) fost ohrajn.

Illi minn naħha l-ohra fl-artikolu **19 (1) (f)** jingħad ukoll li ż-zwieg ikun null:-

art. 19 (1) (f) “*jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu jew ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg*”.

Illi dan is-sub-artikolu wkoll gie diskuss u ezaminat fis-sentenza “**Nicolai Balzan vs Simone Cremona**” minn din il-Qorti kif presjeduta (Cit. Nru. 1019/98/RCP – deciza fid-9 ta' Marzu 2000) u “**Mark Spiteri vs Susan Margaret Spiteri**” (P.A. (RCP) 27 ta' Frar 2001) u a skans ta' repetizzjoni qed issir referenza ghall-principji hemm enuncjati. Illi *inoltre* fis-sentenza “**Theresa Taguri nee Spiteri vs Avukat Christopher Cilia et noe**” (Cit. Nru. 3130/96/NA – deciza P.A. (NA) fl-10 ta' Novembru 1999) gie ritenut illi:-

“Fl-interpretazzjoni ta' dan is-sub-inciz gie ritenut mill-Qorti tagħna illi l-eskluzjoni pozittiva ma kellhiex necessarjament tirrizulta biss minn xi haga espressa direttamente izda setgħet tigi espressa bl-imgieba ta' xi parti fil-perjodu mmedjatamenteq qabel u wara li jkun inkiseb l-istess kunsens”.

Illi ta' l-istess portata huma s-sentenzi “**Josette Lungaro mart Jesmond Lauro vs Jesmond Lauro**” (P.A. (RCP) I-1 ta' Frar 2001); “**Joseph Gabriel vs Dr. Georg Sapiano nomine**” (P.A. (RCP) 8 ta' Novembru 2000); “**Carmen El Shimi għa' Tanti vs Ibrahim Mohamed Mohamed Ibrahim El Shimi**” (P.A. (NA) 20 ta' Gunju 2000); “**Mary Rose Abder Rahim vs Esam Abder Rahim**” (P.A. (NA) 31 ta' Mejju 2000); “**Ousama William Hfez Sadallah vs Doris Dalli**” (P.A. (RCP) 4 ta' April

2000) u “**Albert Grech vs Josette Grech**” (P.A. (RCP) 30 ta’ April 2002 Cit. Nru. 793/01/RCP).

(II) APPREZZAMENT TAL-PROVI.

Illi f’din il-kawza kull parti rrakontat ir-ragunijiet ghaliex skond hija z-zweg bejn il-partijiet tkisser irrimedjabbilment, provi jew ahjar allegazzjonijiet li din il-Qorti mhux ser tidhol fihom peress li dawn għandhom ikunu relevanti biss għal kawza ta’ separazzjoni bejn il-partijiet u mhux għal kawza ta’ annullament taz-zwieg.

Illi pero’ mill-provi prodotti hemm provi li din il-Qorti tista’ tikkonsidra fil-kuntest tat-talba attrici, *stante* li l-partijiet it-tnejn jaqblu li hemm bazi ta’ annullament taz-zwieg, fejn minn naħa ta’ l-attrici din qed tghid li hemm vizzju ta’ kunsens *da parte* taz-zewg partijiet, izda l-konvenut qed isostni li kien hemm vizzju ta’ kunsens biss *da parte* ta’ l-attrici biss.

Illi intant iz-zewg partijiet jaqblu li ghall-unjoni tagħhom kien hemm oppozizzjoni minn naħa tal-genituri tagħha, tant li l-istess attrici u l-konvenut kienu jiltaqgħu bil-mohbi tal-genituri ta’ l-attrici, li kienu oggezzjonaw ghall-konvenut minħabba li hassew li huwa ta’ livell ta’ skola nferjuri ghall-attrici. Minn hawn jidher li tnissel l-ewwel sinjal ta’ nkwiет fir-relazzjoni bejn l-attrici u l-konvenut, u fil-fatt jirrizulta li anke minħabba dan l-attrici ddecidiet li ma’ tibqax tħixx mal-genituri tagħha u marret tħixx ma’ ohtha. Kif il-genituri ta’ l-attrici saru jafu b’dan bdew isegwu lill-attrici u l-konvenut ha dak li hass li kien l-passi idoneji sabiex dan ma jkomplix jissucciedi u jidher li kien hemm disgwid ukoll bejn il-familjari tal-partijiet.

Illi l-konvenut issotni wkoll li l-attrici kienet tigi msawwta fid-dar tagħha, prova li ma gietx għal kollox sostanzjata, ghalkemm l-attrici ma rreagixxiet għal dawn l-allegazzjonijiet fl-affidavit tal-konvenut. Pero’ fl-opinjoni ta’ din il-Qorti ma hemm l-ebda dubju li l-attrici zzewget lill-konvenut f’dak iz-zmien minħabba l-problemi li hija sabet ruħha fihom minħabba r-relazzjoni tagħha mal-konvenut, li minn naħa tieghu meta ra dan l-inkwiet kollu iktar

inkoraggixxa lill-attrici sabiex jizzewwgu, anke meta kien jaf li kien hemm dan id-dizgwid kollu bejn I-attrici u I-familjari tagħha, u certament li I-attrici kienet konfuza ghall-ahhar.

Illi f'dan I-istat ta' animu din il-Qorti li I-kunsens tal-partijiet kien vizzjat b'difett serju ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga u dan peress li dak li spinga lill-partijiet biex jizzewwgu lil xulxin f'dak il-mument meta fil-fatt iccelibraw I-istess zwieg kien biss sabiex jehilsu mill-inkwiet li r-relazzjoni tagħhom kkawzat lill-genituri u I-familjari ta' I-attrici, u biex bhal speci jkollhom il-hajja ghalihom u I-genituri ta' I-attrici ma jkunux jistghu ghalihom, u anke b'element ta' sfida lejn I-istess genituri ta' I-attrici, anke mill-istess konvenut u dan sar bir-rizultat li ma' kienu jafu kwazi xejn fuq xulxin bil-konsegwenza li I-hajja ta' bejniethom kienet mimlija nċidenti u akkuzi kontinwi kontra xuxlin, li sfortunatament għal darba ohra involvew lit-tfal tagħhom fihom. Fuq kollox din il-Qorti thoss li bil-pressjoni li I-partijiet kellhom fuqhom hadd minnhom ma' kien liberu sabiex jagħti validament il-kunsens tieghu jew tagħha għal dan iz-zwieg.

Illi għalhekk abbazi tal-premess din il-Qorti thoss li I-kunsens taz-zewg partijiet f'dan iz-zwieg kien vizzjat minħabba difett ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewwga u fuq I-elementi essenzjali tagħha abbazi ta' I-artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta.

III. KONKLUZJONI.

Illi għalhekk għal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta'** u **tiddeciedi**, billi filwaqt li tichad I-eccezzjonijiet tal-konvenut in kwantu I-istess huma b'xi mod komptabbi ma' dak hawn deciz, **tilqa' t-talba attrici** biss fis-sens hawn deciz, b'dan illi:-

1. Tiddeciedi u tiddikjara li z-zwieg ikkuntrattat bejn I-attrici u I-konvenut fit-2 ta' Mejju 1986 huwa null u bla effett fil-Ligi u dan a tenur ta' I-artikolu 19(1) (d) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta għar-ragunijiet imputabbi liz-zewg partijiet.

Kopja Informali ta' Sentenza

Bl-ispejjez jinqasmu bin-nofs bejn iz-zewg partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----